

LETO II. 1924	VIGRED DEKLIŠKI LIST	MAJ ŠTEV. 5.

V DEKLIŠKI ALBUM.

P. KRIZOSTOM, O. F. M.

Vse pozemeljsko bogastvo prazno ti srce pusti.
Čas, ki vestno ga porabiš, vir je zlatih, srečnih dni!

Kadar pridejo težave, upaj na vesele dni!
Svoj pogled upri v višave, tam se sreča ti smeji.

Če s sirotami se jočeš, ž njimi boš se radovala;
rane tuje boš celila — svoje s tem obvezovala.

Ljubezni božje plamen naj v duši vedno ti gori.
In cvet nedolžnih misli naj v srcu vekomaj dehti!

Na življenja kratki cesti ščit ti hrabrost bodi!
Hrabrost vztrajna v dvore rajske skozi trnje vodi.

V MARIJINEM MAJU.

MARIJA KMETOVA.

3imskih spon prepolni prisopemo v majnik.
Solnce nas telesno predrami, oči se nam odpro za rože, glas se nam omehča v solčnih žarkih; kakor trave se dvigamo hip za hipom iz zemlje in dehteče ozračje nam prevzame misli.

A kako bi z dušo?

Bridko bi bilo, če bi ostala v zimi, v zimi duha in mrzlih potov. Če ne bi tudi iz duše pognale kali mladega osveženja in prerojenja, kali zaupanja in mladosti. Ker je zima in so mrakovi kakor strup za dušo, ker ji zatemnijo pogled v luč, ki je Luč. — Tako Marija:

Iz trdih spon ledu in mraza, iz bridkih okovov trpljenja, iz rezke moči križanja in smrti svojega Sina Gospoda se je povzpela v vstajenje, v vstajenje duha in duše za oni svet, za boljši svet, za edini svet.

Vstal je Sin iz smrti, vstala je Mati iz Sina, vstalo je človeštvo iz Sina in Matere. Rože milosti so vzkalile v dušah, rože — odrešenja so objele svet, majnik je prišel na zemljo.

In kar so rože majniški zemlji, to je Marija majniški duši: osveženje, prerojenje, zaupanje in mladost v Gospodu. Da smo v večnem majniku, hoče Marija, da smo sveže in mlade za Gospoda, da v majniškem razpoloženju prenašamo bridkosti, da smo mlade tudi v starosti, da v cvetju pričakujemo Njega, ki pride z Marijo.

FRANČIŠEK IN LILIJA.

LEGENDA. — P. ROMAN, O. F. M.

Dsolnčno Umbrijo je prišla pomlad. Zašumeli so gaji, zadehteli logi in pisane livade. V zatišju skalne stene je zrastle tisto pomlad bela lilija. Bila je v svoji kraljevi krasoti prečudno lepa. V tistem pomladnem večeru je prišel do lilije Frančišek z bratom Leonom — ovčico božjo. Zavzela sta se nad njeno krasoto in Frančišek je pokleknil na tla, se sklonil in pritisnil nežen poljub na kelih lilijin ...

In glej, čudo! Tisto uro je zapela lilija pesem o čistosti in nedolžnosti, zelo preprosto in vendar čudežno lepo:

Blagor njim, ki so čistega srca,
blagor nedolžnim:
lepši so kot moja belina — — —
In čelo jim obkroža nimb svetosti.
Nedolžno srce
je kelih radosti.

Čistost sveta — božja glorijska.

Frančišek je čul pesem in brat Leon tudi. V veliki radosti jima je žarelo obličje, iz srca jima je kipela vroča molitev.

In od tistega časa slišijo otroci in vsi, ki so čistega srca, čudežno pesem kraljeve lilije. Kdor je čul nekdaj to pesem in je pozneje izgubil lilijo, bridko plaka v samotnih urah in ihte poljublja prah, ki so vanj vtisnili stopinje oni, ki so hodili mimo — z lilijami v rokah. — — —

ooo○●○○oo

JUDITA ALI DEKLE IN SVET.

PO NEMŠKEM PRIREDILA LJUDMILA LEDERHASOVA.

I.

Strašna stiska je v Betuliji. Stotisoč Asircev oblega mesto in ga oklepa kot železna veriga. Reka, ki je tekla skozi mesto, je speljana v novo strugo. Samo za en dan je še vode v mestu. Množice stoje pred šotorom Ozije kneza. Grozna pošast, napovedujoča žejo vsej Betuliji, stoji že na mestnem obzidju. In žeja je hujša od lakote. Ljudstvo vpije in vije roke in poziva kneza, naj odpre vrata sovragu. Jok in stok se razlega po ulicah uro na uro. Betulija se zave, da jo tepe Gospod, priznava krivdo in vpije za usmiljenje. Ozija knez se solznih oči ozira na množice. Pet dni še hoče kljubovati železni verigi in čakati usmiljenja Gospodovega. Potem, ah, potem — če ne pride pomoč, naj vklene sovražnik božje ljudstvo — — —

Tam v ozadju glej majhno hišico. Ljubko sobico skriva v sebi, po stopnicah v gornje prostore prideš do nje. Nikoli ni prodrlo v ta prostor mestno vrvenje — in tu notri stanuje Judita. Kdo je ne pozna, Judite z lepim obrazom, pobožnim očesom in ponižnim pogledom, žene vitke, visoke postave? Odtrgana od sveta živi sama zase in dekle zveste ž njo. In vendar bi ta bogata in lepa hči Izraelova mogla biti središče betuljske družbe. Spokorno obleko nosi, pa bi lahko stegnila roko po vseh sladkostih življenja. Skromen in preprost ji je obed in posti se vse dni razen sobote in praznikov izraelskih. Ima obširna posestva, šteje brez števila ovac in živine, a živi kot samotarka sredi šumnega mesta.

Ni čudno: bila je v dobrem imenu pri vseh, zakaj strah božji je bila njena mo-drost, in nihče ni zinil žal besede o njej.

Še več od tega vemo o Juditi. Toda čeprav bi ne vedeli razen tega ničesar, bi nam bila slast, opazovati Judito v njenem domačem življenju. Ali nimaš, de- kle, tudi ti Juditine vrste življenja?

Večina deklet je navezanih na delokrog v očetni hiši. Kje je njih svet? V rodnem domu, polnem dragih, ljubečih oseb, polnem malih, drobnih, vsakdanjih dolžnosti. Pod oknom in mimo njega šumi in drvi življenje, tam zunaj se plete svet. In v tem svetu je blesteča moda doma in obleke izbrane in zabava na zabavo v prerazličnih oblikah. Vse, vse ima svet v zvrhani meri, dovoljenih in nedovoljenih dobrot brez meje. In ima ta svet bogastva in sreče preveč, skrbi in resnobe pre-malo. Omame in čari prodirajo v dom, prodirajo iz razposajenih melodij rajajoče in pojoče mladine, a ona, dekle, krščansko dekle, ne kaže nagnenja, da dom za-pusti in zaraja s hrupom v svet.

O, bodi trdna! In čeprav morebiti nisi doma, če služiš pri tujih ljudeh, ki zidajo ozko ograjo tvoji svobodi — pametna bodi in trdna! Kaj ti bo neodvisno in brezskrbno življenje? Sam Bog ti je pripravil varno zaščito. Glej, ti se motiš: ni tako obilo veselja in sreče tam zunaj, šuma je dosti in hrupa. In hrupna zabava ni sreča. Ne more v srce — je pretesno. In v hrupu postane še bolj tesno — o, tesno! — pri srcu.

Vem, oddiha in zabave ti je treba. Poživita te, da veselejše zagrabiš za novo delo. Duh in telo potrebujeta veselih ur za resnejše čase. Toda le tam, kjer ti je Bog določil, da živiš, išči svojih nebes! In če greš po veselje iz doma, zajemi ga zvrhano mero, pravega nedolžnega veselja! Zajemi ga in ga nesi s seboj, v oče-tovo hišo ga nesi, na obrazu naj ti igra in obseva vso hišo domačo! Ne zavidaj onih, ki vse store, da si pribore srečo v svetu tam zunaj! Ne žaluj, če ti svet in njegevo šumno veselje nista odprta. Pomni, da najde dobra hči svet in njegovo veselje — doma.

Judita? Ni ti treba biti tako stroga do sebe. Smeš biti vesela z veselimi. Tudi zunaj, ne zgolj doma. Toda srce naj ti ostane v tvoji sobici, da ti ga ne vzamejo tam zunaj. Ne izgubi trdne opore, ki jo imaš v očetovi hiši. Ne prodaj je ne zapravi je lahkomišno!

V vrtinec veselja, v silni val šumnih smehov je zdrknilo že marsikatero dekle. In tam na obrežju ljubko vabi in kliče — očetova hiša. O, veselo je bilo in hišica na bregu je tonila. Ne, dekle je tonilo — toda kaj pravim? Valovi smehov so igrali čarobne melodije in tisoči lučk so sijali. Pa so se dvignile pošasti v valovju — lahkomišnost in razbrzdanost. Tonilo je dekle in tonilo — dom na obrežju je utonil — ne, skril se je iz žalosti, ker je utonilo dekle, hčerka njegovega srca...

Morda se je še rešila iz valov — kdo ve, se je li rešila sama ali so jo iztrgale valovom usmiljene roke? In je prišla domov. Pa je bilo konec praznikov v hiši, zakaj, povej mi, dekle, kako bo praznik tam, kjer jokajo angeli nad razvalino živ-ljenja, nad strtimi lilijami dekliske nedolžnosti...? V pozni uri teko v potoku grenke solze — tema jih je priča in bela blazina na vzglavju. O, da sem ostala doma, o, ostala doma! —

Je izmišljotina moj popis? Žal, ni izmišljotina, Tisoč deklet je izgubilo naj-lepše svoje bogastvo, ker niso — ker niso — ostale doma — — —

Lep je svet, tisti svet, ki je izšel iz roke božje, ne iz hudobije ljudi. Pa ima ta svet v sebi toliko grobov in v njih toliko živih zakopanih toliko dekliskih src. Tako zapeljiv je bil grob, da niso videle temin v njegovem dnu. In vendar je to tisti grozni, prestrašni grob, iz katerega se le redko dvigne deklica, ki se je spo-taknila vanj.

O, dekle! Ljubi svojo sobico, kjer poslušajo angeli tvoje molitve in pletejo v rožni venec tvoje žrtve; kjer sta čuvali nad teboj in morda še čuvata očetova skrb in materina ljubezen; glej, nad tvojo sobico sveti jasna zvezda kot nad rojstnim hlevcem Gospodovim in v njej veje dih božji, ki je stražnik — čistih duš.

oooOooo

DEKLICE RAJAJO.

ŠKENDER.

Nove raje rajajmo
Vigredi — kraljici!
Nove raje rajajmo
naši krasotici!

Radost nam oznanjajo
pisani metuljčki.
V dalji nam pozvanjajo
šmarnice s kraguljčki.

Bele vile trosijo
čudno lepe sanje.
Bele vile nosijo
ure pomladanje.

Rožna
lica,
beli
smehi — — —

Tink, tink,
séstrice,
v gaj zeleni
rajajte — — —

Bele
lilije,
duše solnčno
radostne — — —

Mladoletje
razklenilo
je livadam cvetje.

V gaju, v gaju
bele vile
klanjajo se maju.

Ajmo, ajmo,
želje mlade
vigredi izdajmo!

oooooooooooooooooooo

ZA KRUHOM.

POVEST. — POLJSKI SPISAL HENRIK SIENKIEWICZ.

(Dalje.)

Mornar je zamišljen uprl oči na medene zapenjače, ki so spajale ladijski oklep, potem mu je splaval pogled na deklico, na njeno plavolaso glavo in se je pojavilo v njem nekaj kakor genotje.

„Bil sem v Gdanskem . . . razumem poljski . . . Jaz sem Košub . . . vajin bruder . . . toda tega je že davno. Jetzt ich bin Deutsch . . .“

Po teh besedah je pobral konec vrvi, ki jo je bil poprej izpustil, obrnil obema hrbet in kriknil po mornarsko: ho! ho! ho! In je nategnil vrv.

Kadar je odslej videl na krovu Lovrenca in Maruško, se je deklici prijazno nasmehnil. Seveda sta bila oba zelo vesela, da sta imela vsaj eno živo dušo, ki jima je bila na tem nemškem parniku naklonjena. Sicer pa potovanje ni imelo biti več dolgo.

Drugo jutro se jima je s krova pokazal čudovit pogled. Daleč tam na morju se je zibalo nekaj na valovih in ko so prišli bliže, so spoznali velik rdeč sod, dalje tam drugega, tretjega, četrtega. Ozračje in voda sta bila nekoliko meglena, toda ne premočno; sodov je bilo več in več. Belih ptičev s črnimi krili se je nabralo nad ladjo kakor oblakov, cvilečih in kričečih. Na krovu je vladalo nena-
vadno gibanje. Mornarji so oblekli nove jopiče. Nekaj jih je izmivalo krov, drugi so snažili zapenjače okrajev in oken, na jambor so razobesili zastavo, na krnu drugo, večjo.

Vsi potniki so oživali in nova radost jih je objela. Kar je imelo življenje v sebi, je drlo na krov. Mnogi so donašali prtljago in pritrjevali nanjo poveze.

Maruška je vse to gledala in dejala:

„Gotovo dospemo na suho.“

Boljša volja je navdala njo in Lovrenca. Na zapadu se je pokazal otok Sandy-Hook, nato drugi z visoko stavbo na sredi, vse ostalo tam zadaj se je gnetlo v brezoblični neprozorni megli. Nastalo je veliko vrvenje, vsi so stegovali roke in kazali na zapad, parna piščalka je kakor od veselja presunljivo zapiskala.

„Kaj je to?“ je vprašal Lovrenc.

„Novi Jork,“ je odvrnil Košub, ki je stal poleg.

V tem so se megle v dalji razmikale. Na njihovem ozadju so se pokazovali obrisi hiš, streh, dimnikov, bolj in bolj jasno, kolikor bliže je prihajala ladja. Na vznožju mesta se je drenjal cel gozd jamborov in na njih tisoč pestrobojnih praporov, s katerimi se je morska sapa poigravala kot s cvetjem na pisani loki. Bliže in bliže se je pomikala ladja, lepo mesto je raslo pred njo kot iz globočin morske gladine. Silno veselje in začudenje je zagrnilo Lovrenca. Snel je čepico, usta odprl in strmel, nato nagovoril dekletce:

„Maruša!“

„O za Boga!“

„Ali vidiš?“

„Vidim.“

„In se čudiš?“

„Čudim se.“

Toda Lovrenc se ni samo čudil, trla ga je tudi neznanska radovednost. Ogledujoč zelene bregove po obeh straneh mesta in temne proge dreves v nasadih, je govoril dalje:

„No ja! Hvala Bogu! Da bi mi le dali zemlje kje blizu mesta, tamle na oni loki, imel bi bliže na trg. Pride sejem, ženeš kravo, ženeš svinjo, oboje prodaš. Ljudstva je videti tu kot maka na njivi. Ha, na Poljskem kmet, tu bom gospod.“

V tem trenutku se je bohotni „National-Park“ razprostrl pred njegovimi očmi v vsej svoji dolžini. Lovrenc se je zagledal v skupine in šope dreves in je nadaljeval:

„Poklonil se bom prav globoko vladnemu komisarju, besede mu bom spretno postavljaj in ga bom prosil, da mi podari vsaj dva joha tega gozda, pa orne zemlje po vrhu. Tako gospodarstvo ni kar tako. Hlapec bo hodil rano zjutraj z lesom v mesto. Hvala Najvišjemu, tako vsaj vem, da me Nemec ni osleparil.“

Tudi Maruši se je smehljalo nasproti življenje gospodične in nehote ji je prišla na misel poredna pesemca, ki so jo v Lipincah neveste na ženitovanju pevale ženinom:

„Tak gospod si ti, tak gospod si ti!
Razen kamižole tvojega nič ni!“

Ali je imela namero, da bo kaj takega zapela v pozdrav Jasku, kadar pride za njo in bo ona že gospodična?

Med tem je iz luke prifrčal do ladje majhem čoln. Štirje ali pet mož je stopilo na krov. Začelo se je razgovarjanje in sklicavanje. V kratkem je priplul prav iz mesta drug, večji čoln. Pripeljal je agente iz hotelov in iz hiš za tujce, vodnike, menjavce denarja, železniške agente. Vsa ta množica je kričala na ves glas, drvela in se prerivala po celem krovu. Lovrencu in Maruši se je zdelo, da sta zašla v mlin, in nista vedela, kaj početi.

Košub je svetoval staremu, naj zmenja denar, in mu obljubil, da ga ne bo pustil ogoljufati. Lovrenc je ubogal. Za svoje bogastvo je dobil sedeminštirideset srebrnih dolarjev. Med tem se je ladja naprestano približevala mestu. Že so se dali razločiti tudi ljudje, ki so stali na obrežju. Drseli so mimo neštevilnih večjih in manjših parnikov, končno pridrsali do ladjedelnice in ladja je sunkoma pristala v ozkem pristanišču. — Potovanje je bilo končano.

(Dalje.)

JAVNA TAJNOST.

POROČA OPAZOVALEC.

(Nadaljevanje.)

III.

Flegmatičen temperament se v svoji izrazitosti najde bolj pri moških. Ker pa ni neznan tudi v ženskem svetu in ker je po svoje interesanten, naj predava — Beatka. Lepa ni, močna je in neokretna. Glava je precej velika, neenakomerna, voglata, skoraj tako široka kot dolga. Čelo je nizko in ozko, oči majhne, motno rujave, a čiste in mirne, pogled brez vsakega ognja, drugače miren. Nos je debel, majhen, mesnat. Usta vise navzdol, ustnice so napihnjene, lica mesnata, debela in teže prav tako navzdol. Ušesa so izredno velika. Spodnje telo je močno razvito, roke so mesnate, noge velike. Žile so mehke, kot da so prazne. Ker se kri mirno pretaka, je pulz (žila) slab, dihanje počasno. Beatka je veliko, zato ji jed za delj časa zadošča. Fantazije nima skoro nobene, od tod mirna čustva; razburjenja Beatka sploh ne pozna — edina njena želja je: mir, mir... Je brez interesa, govori malo, in če govori, je njen glas monoton, zaspan, skoroda zopern. Ako Beatko vprašaš, se li življenja veseli, ti poreče: pusti me, najraje bi spala!

Noben temperament ne kaže tako malo krepke volje kakor flegmatičen. Beatke ne gane ne to, kar je resnično, ne to, kar je dobro, lepo: vedno ostane hladna, rekel bi — topa. Vendar ni brez dobrih lastnosti, samo pokaže jih ne: je mirna, razsodna, skrbna, previdna, potrpežljiva in skromna. V čustvovanju — kolikor ga ima — ne dela skokov, zato v njeni duši ni neviht, vse gre enakomerno svojo pot po geslu: le ne se prenaaglit, počasi, a gotovo! V tem pa dobi Beatkino delo svojo uspešnost, prav isto, kar doseže njena tovarišica, kolerična Erika, pa s tem razločkom, da Erika v svoji razburljivosti potrosi veliko duševnih in telesnih sil, dočim Beatka v svoji mirnosti le to stori, kar je za dosego cilja neobhodno potrebno. Beatkina mirnost je utemeljena že v razvoju telesa. Njena mama mi je povedala, da je Beatka dobila prvi zob zelo pozno, pozno je shodila, pozno začela govoriti. Ker je njena fantazija neznatna, se je tudi počasi učila, a kar se je naučila, tudi obdrži. Uporabiti, kar ve, ne zna, noče, čemu neki, bodo že drugi! Svoje dolžnosti izvršuje predvsem zato, ker jih mora. Ravna se po redu, a le po takem, ki je njej všeč, od svojih navad težko odneha. Čeprav Beatke zlepa ne razburiš, se vendar razljuti, kadar zahtevaš od nje to, česar storiti ne more, in zmerjati zna, kadar ji kališ mir in komodnost, katero si je bila morebiti s težavo priborila — ob takih prilikah glej, da takoj izgineš, in vrata dobro zapri za seboj, samo, da bo Beatki zopet sijalo edino njeno solnce: mir, mir.

Ker je že v Beatkini krvi, da ji poteka življenje enakomerno in mirno, bo Beatka skrajno razočarana, ko jo doleti posebna sreča. „Kako je to mogoče, kako je moglo do tega priti!“ — a takoj se v novi položaj vživi in zadovoljno godrnja: pa dobro, že dobro... Prav takšna je, če jo zadene bol. Nikar ne misli, da je Beatka brezčutna, usodni udarci zadenejo tudi njeno srce, še zelo občutno; toda dočim bi Erika besnela, Minka krčevito ihtela, Beatka komaj slišno odloči: strašno je to, — a ne da se pomagati! Zadovoljna pa bo, naravnost zadoščenje bo čutila, če ljudje okrog nje isto bol bolj občutijo, češ, kako so trapasti, da se dado zbegati. Beatka ni prijetna družabnica; sama družbe sploh ne išče, a je tudi v svoji hiši nima rada: to gre na moje stroške, predvsem pa me vznemirja! Napram veselju in trpljenju svoje okolice ostane brez zanimanja, kvečjemu je nevošljiva tistim, ki imajo v svojem delovanju velike uspehe — ve namreč, da more uspeh roditi le močna volja, ta pa njej docela manjka. Če Beatko — zlepa sicer ne — pošteno

uježiš, hrani v svojem srcu srd in maščevanje; mirno, a vztrajno išče prilike, da se osveti.

Zaradi svoje konservativnosti, ki jo Beatka kaže tudi v modi, je v nraavnem oziru v nevarnosti, da ostane vedno na isti stopnji. Strasti res nima posebnih, a če se je ktera prime, nima volje, da bi se njenih okov otresla. Junakinja vere Beatka nikoli ne bo. Toda če je bila njena vzgoja dobra, ne bo od verskih vaj odnehala: tako me je mati učila, tako sem vedno delala. Ako pa je njena verska podlaga slaba, se, Beatka, za tvojo deklinško čast bojim ... (Dalje.)

DEKLETOM CVETLIC!

REZIKA ČATERJEVA.

Spomladjo se seli med nas nebroj reči, ki nam pozimi še na misel niso prišle. Gotovo ste, dekleta, tudi na cvetlice pozimi redko mislile, razen na one, ki jih imate v lončkih. Toda pomlad vas kliče k vašim cvetlicam, k tistim ljubljankam, ki ste jih v jeseni tiho ostavile, ko ste spravile njihovo seme ali jih na katerikoli način preskrbele za zimo.

Pozimi ste delale v društvih in kazale svojo spretnost v kuhinji ali pri raznih ročnih delih. V prebujeni pomladni prirodi bo treba pokazati deklinško spretnost tudi na prostem.

Dekle! Če si šla kedaj mimo lepo urejenega vrta ali mimo cvetočih oken, si si gotovo mislila: Tu morajo prebivati dobri ljudje. Rada bi jih poznala. — Taka misel je obšla tebe. Ali pa ne bi hotela, da tvoje gredice in tvoja okenca vzbujajo enake tople misli drugim? Poskrbi za to z ljubeznijo do cvetic!

Kakor hitro je zemlja za to pripravna, oskrbite seme ali sadike, da boste imele poleti ob cvetočih cveticah kaj užitka. To same veste, da tudi pri cveticah velja: pozna setev daje malo užitka ali sploh nič.

Vem, da bo marsikatera mlada čitateljica hudomušno vihala nasek, češ, kakšen užitek pa naj imam od cvetic, saj nisem vrtnar, da bi jih prodajala? Čeprav nisi vrtnar, vendar me poslušaj, dekle, in videla boš, da ti je bogato poplačan trud, ki ga imaš pri svojih cveticah.

Glej, tam v bližini stoji križ, kapelica ali samo znamenje, — ali ne bo veselo tvoje srce, če so ti spominki ovenčani v božjo čast s cveticami iz tvojega vrta? In praznik priroma in ž njim slovesnost v cerkvi — ali je zgolj cerkovnik dolžan skrbeti za olupšavo altarjev? Kaj, ko bi tudi ti prispevala z nekaterimi šopki — ali se ti ne zdi, da bo z večjo iskrenostjo zrlo tvoje oko na altar? Ali je užitek to ali ni: videti cvetke, ki si jih tako ljubeznivo negovala na svojih gredah, kako se naslanjajo na tabernakelj in se klanjajo Gospodarju cvetic, darujejo Njemu sebe in — tebe — — —?

In tvoja prijateljica se bo poročila in druga bo imela god, glej, v znak prijateljstva ji pokloniš šopek cvetja. Pojdi in ga kupi pri vrtnarju. Dala boš zanje denar, ali tvoja ljubezen se ga ne drži. Pojdi in ga natrgaj v lastnem vrtičku. Prijateljica bo vedela: Sama je vzgojila to cvetje. Ko je bil še daleč moj god, ko še ni prav vedela za dan moje svatbe — je že ob cvetkah mislila náme.

Pa naj se ti vrnejo misli k tebi nazaj!

Imaš vrt — reciva, da ga imaš — poln dehtečih in bujno pisanih cvetik. Poleti zvečer stopi k vrtni ograji ali k gredici, ko si vsa spehana od vročine in trudna od dela. Preglej te nežne cvetove in vdihavaj večerni vzduh, prepojen z bogatim vonjem. Med cveticami pritaeno črikanje murenčkov in na nebu prve

migljajoče zvezde — gotovo te bo tak trenutek dvignil nad zemljo in ti vdahnili visokih misli. Pozabila boš težo dneva in trdoto utrujenih udov, postala boš spočita in brhka — šla boš po vodo in zalila svoje cvetlice, ki si jim ravnokar še obetala, da bodo morale zavoljo tvoje izmučenosti počakati drugega dne.

In s kako lahkim srcem boš tak večer pokleknila k večerni molitvi, bi ti vedela povedati jaz, toda rajši se prepričaj sama.

Enako pohiti v zgodnjem jutru k svojim cvetlicam. Poglej, kako se bleste cvetovi v stoterih rosnih kapljah, kot naobešeni z biseri izpod neba. Sibe so cvetke na videz in kot mrtve za svet, ali ko bo zapela ravan v žarkih kipečega solnca, veš, da bodo krepko dvignile glave. Oglej si jih, bodi sestra med njimi. Bodi mrtva za svet, dokler nisi opravila jutranje molitve, dokler ni tvoj duh splaval v božje višave, in kakor rosa na cvetnih čašah naj bodo jasne in čiste ti misli! In ko bo prisijalo solnce — vem — boš šla krepka in čvrsta na delo.

Kako naj naštejem vse srečne trenutke, ki jih dajejo cvetlice dekliskemu srcu? Vem, da si že tudi ti, čitateljica draga, gojila cvetlice. Ko si jih posejala ali posadila, kako težko si čakala, da so priklile iz zemlje. In kako težko šele si čakala prvega cveta! O, kako nedolžno vesela si bila takrat, ko si zagledala prvi cvet! Kdor te je hotel poslušati, si mu povedala: ta in ta cvetlica že cvete. In si čutila v srcu, da ti je že zgolj ob tem veselju poplačan ves trud in ti je poznejše cvetje dano zgolj kot nagrada, zgolj kot čisti dobiček.

In veš: tega tvojega veselja je vesel tudi Bog, zakaj On je podaril lepoto cvetlicam in jim dal veselo rast.

In ti bi hotela reči, da nimaš užitka ob cvetlicah? Ne, tudi če bi res rekla, ne govorila bi po pravici.

Naj končam. Ako ne boste zamerile, mlade čitateljice, bom drugič povedala več. Pa kaj učenega ne smete pričakovati, ker je pisateljica obiskovala samo štirirazredno ljudsko šolo. — Bog živi!

ODKRITJE NOVE AMERIKE.

PIŠE KRIŠTOF KOLUMB ŠT. 2.

Svojega nerodnega imena nisem zadel pri srečolovu svetega krsta. Tudi me še ni nihče ozmerjal ž njim. Temuč mi je bilo razodeto naravnost od mogočne vladarice sveta — boginje Domišljije.

To se je zgodilo na Rakeku. S težavo in ne brez drenja sem se skobacal v mogočni avto. Potem je prišlo razodetje. Tisti avto se mi je zazdel kakor ladja Kolumbova, ki me skoraj popelje v doslej neznan svet, nekam pod prijazni Snežnik. In če je avto Kolumbova ladja, če gre njegova pot v meni nepoznan svet, zakaj bi ne bil jaz Kolumb številka dve?

Nekaj dni poprej sem bral „Vigred“. In sem našel v spisu dr. Breclja stavek: „Dekleta bi morale, preden stopijo v zakon, obiskovati primerne gospodinjske šole“. In malo pozneje stavek: „Vodilno nalogo imej tudi orliška organizacija pri ženski vzgoji, neizmerno korist . . .“

Takrat sem se ob tistih stavkih zamislil. Kaj se to pravi? Vse mogoče šole starega, srednjega in novega veka poznam, o gospodinjski šoli še nisem ničesar slišal. Iz tega sledi, da sem s svojo izobrazbo še daleč za tokom časa. Bilo me je takorekoč sram. Potem sem se takih neprijetnih misli otresal in sem obrnil v „Vigredi“ nekaj listov. Pred menoj se je zablistal napis: Sestre sestram. In sem bral. Sestre izpod Snežnika oznanjajo svojim sestram — in očitvidno tudi meni,

čeprav nisem sestra — da se pri njih ravno vrši gospodinjski tečaj. Gospodinjski tečaj menda ne bo popolnoma isto kot gospodinjska šola, toda nekaj prilično podobnega bo menda pa le. Tako sem si mislil.

Brez obilnega premišljevanja sem si oskrbel potrebno potnino in sem jo še isti dan pihnil na Rakek. In tako sem se ondi skobacal v avto in odplul v neznane kraje iskat in odkrivat mnogim dekletom iskreno zaželen, meni nepoznan svet, ki se mu sicer ne pravi Amerika in tudi ne Španska vas, temuč ima bolj domače in prijazno ime: Gospodinjski tečaj. —

Pot je bila dokaj krajša kot jo je pred stoletji napravil Kolomb št. 1. Pozni sneg jo je sicer malo podaljšal, vendar se je še pred trdo nočjo nehala.

Prvo človeško postavo v novi deželi sem vprašal, kje je tisti slavní tečaj, ki sem ga prišel iskat. Človek mi je pokazal srednje veliko hišo blizu cerkve. Napotil sem se proti njej in vanjo. V prvem nadstropju mi je skozi neka vrata prijetno začvrčalo na ušesa in še bolj prijetno zaščegetalo v nos. Tistim vratom nasproti so bila druga vrata in vmes je bilo nekaj kakor hodnik. Po tistem hodniku od vrat do vrat je vladal živahen promet. Brhka dekleta z belimi predpasniki so brzela sem in tja, ven in notri, notri in spet ven, in bilo je videti, da imajo nekaj bolj resnega dela v mislih kot zgolj sprehajanje in zabavo.

Eni sem se poklonil in jo vprašal, če je tudi ona iz novega sveta, ki se mu pravi Gospodinjski tečaj. Pokimala je in pritrdila. Potem sva se domenila, kako in kaj, in obljubila mi je, da mi bo izposlovala vstop v ta prečudni svet.

Res se mi je hitro posrečilo. Najprej so me odvedli skozi tista vrata, odkoder je prihajalo čvrčanje in ščegetanje. Na stežaj sem odprl svoje oči in sem takoj opazil, da sem v kuhinji. Tako mi je bilo precej jasno, da mora biti kuhinja vsekako važno, morda celo glavno mesto v novoodkritem svetu Gospodinjskega tečaja.

V kuhinji je bilo mnogo vrvenja. Vse je po svoje migalo, ogenj v ognjišču, juha (ali kaj je bilo) nad njim, maščoba v ponvi, osem do deset parov rok krog in krog. S kašnimi opravili so bile te roke zaposlene, vam res ne znam popisati. Kje sem mogel v enem ali dveh trenutkih vse pregledati in si povrh še zapomniti? Samo za en par rok se mi zdi, da so nekaj mešale, in pol para jih je seglo k svetilki, da jo privijejo in tako omogočijo radovednim očem bolj natančen ogled moje nenadne prikazni v kuhinji. V tistem hipu se je vrvenje rok ustavilo, vseh oči so se uprle vame in usta so pozdravljala: Bog živi!

Ker sem takoj zapazil, da sem kljub svoji neškodljivosti na tem kraju nekoliko odveč, sem se poslovil. Pa so me odvedli čez hodnik skozi druga vrata, ki so bila v pričujočem potopisu tudi že omenjena. Dospeli smo v obednico. Čudno, tu notri sem se čutil mnogo bolj domačega. Skoraj bi mi bilo prišlo na misel kakor iz sv. pisma: „Tukaj nam bo dobro biti. Naredimo šotore . . .“ Pa je preveč posvetna taka misel.

Obednica je bila okusno pripravljena. Bleščeči krozniki so se belili v strumno urejenem dvoredu na beli mizi, okoli njih je bilo v simboličnih skupinah razvščeno jedilno orodje, sredi kroznikov so držale elegantne stoje servijete in šopki prvih pomladnih cvetk so se bohotili na njihovih vrhovih. Sredi mize je stala vitka vaza z razčesanim zelenjem in velike, skrbno znegovane ciklame so se rdečile med kitami. Nad vazo se je spuščala izpod stropa svetilka, vsa povita v draperije iz zelenega krep-papirja. Kako bi človeku ne bilo dobro v takem okolišu?

„Oh, kako ste zadeli, gospod Kolumb številka dve,“ so mi hitele praviti. „Ravno nocoj priredimo skromno pogostitev prijateljem in podpornikom našega tečaja. Vsak čas se bodo začeli shajati. Vi ste gotovo tudi naš prijatelj, drugče bi ne bili prišli k nam tako daleč. Kar prisedli boste . . .“

Saj morate vedeti, da sem bil v zadregi. Pa si tudi lahko mislite, da mi ni bilo ravno nevšeč. Samo skrbelo me je, če se bom znal dosti svečano obnašati in ne bom naredil nerodnosti. Toda danes že lahko rečem, da sem še dosti dobro vozil.

Gostje so pričeli prihajati. Gospod, ki je bil odstopil tečaju kuhinjo in druge potrebne prostore, gospod doktor zdravnik, ki je med tečajem večkrat predaval o zdravstvu in podobnih rečeh, in nekaj drugih gospodov in gospodičen, ki so si bili tako ali tako pridobili zasluge za gospodinjski tečaj. (Dalje.)

NAŠA ORGANIZACIJA.

Anketa o „Vigredi“. — Dne 22. marca se je vršila v prosvetni sobi O. P. anketa o našem listu. Slo je za to, da se kolikor mogoče ugotovi, hodi li „Vigred“ po pravi poti, ali ji bo treba ubrati morebiti drugačno smer. Ankete se je udeležilo poleg predsedstva Oške P. in deloma J. O. Z. nekaj stalnih sotrudnic „Vigredi“. Na nekatere naslove po deželi je pa že poprej romalo 12 vprašanj glede „Vigredi“. Na ta vprašanja so se vrnili odgovori od štirinajstih strani in ravno ti odgovori so tvorili temelj debate pri anketi.

Zaključek ankete je bil ta, da se je ugotovilo: „Vigred“ je za začetek še dosti srečno pogodila potrebe in želje naročnic. Dosedanje smeri ne bo mnogo spreminjala, pač pa se bo skušala po možnosti ozirati na upravičene želje iz vrst naročnic in bravk. Seveda je treba vpoštevati, da je obseg lista tesen, zato ni mogoča velika raznovrstnost in marsikaj, ker ima uredništvo že v načrtu, mora rado ali nerado čakati svojega časa.

Zavoljo zanimivosti navajamo nekaj misli iz pismenih odgovorov.

Splošne misli. — „Zdi se mi, da Vigred z vsako številko napreduje, vedno bolj odgovarja dekliškim življenjskim potrebam in mora dekleta zadovoljiti“. — „V veliki meri ustreza svojemu namenu. Našim dekletom (industrijski kraj!) nudi Vigred veliko“. — „V splošnem je Vigred lep dekliški list, ki si lepšega sploh ne moremo želeti. Dekleta jo ljubijo z vso dušo“. Takih pripomb je še več. Anketa, zlasti kajpada uredništvo, jih je z zadovoljstvom vzelo na znanje — — —

Vprašanje glede poljudnosti. — „Naročnice z dežele so po večini članice naših društev, zato list gotovo razumevajo. Treba je pa vedno skrbeti za članke kot jih piše Malka Marinko, ki ima v zadnji številki (2.) najboljši članek“. — „Če se dekletom pri sestanku težji članki oziroma pesmi nekoliko razlože, jih bodo gotovo razumele“. — „Vigred je našim bravkam umljiva. Rekle so pač nekatere, da je treba ponekod nekoliko pomisliti. To je pa prav! Sodim, da jo lahko razumejo tudi kmetiška dekleta, ki se danes že kolikortoliko bavijo z berilom“. — „Gotovo, nekaj globljega, ne zgolj

vsakdanjega, se pa dekletom mora nuditi, da gredo vase in primerjajo svoje duševne pojave s podobnimi pri drugih“. — „Članke, ki jih skupno predelamo pri sestankih, šele najdejo mikavne, razumljive“. — Tem mislim nasproti so pa tudi druge, ki močno prosijo bolj preprostega, poljudnega sloga. Žele, da bi bila „Vigred“ na svojem torišču nekako tako domača, kot je „Orlič“ na svojem. Anketa je uredništvu priporočila, naj skuša to zadnjo željo vpoštevati ali urejevati list vsaj v smislu prvega tu navedenega odgovora.

Glede člankov o vzgoji značaja. — „Za te članke vlada posebno zanimanje“. — „Bolj globokih, jedrnastih in vendar lahko umljivih člankov kot so oni o značaju in ženskem vprašanju (dr. Breclj!) si dekle sploh želeli ne more“. — „Popolnoma odobravam“. — „Prav dobro“. — „Na vzgojo značaja vpliva Vigred jako dobro“. — „Članki o tem jako dobri, nekateri izborni, n. pr. Javna tajnost“. — „Zanimanje za temperamente raste. Komaj čakajo“.

Glede člankov o zdravstvu. — „Želele bi navodil za domače zdravljenje lahkih bolezni“. — „Več o dekliškem zdravju! Dekleta so v gotovih ozirih tako nevedne, poleg tega pa še lahkomiselnost ravnaajo, ker se ne zavedajo posledic“. — „Z največjim veseljem pozdravljeno“. — „Zelo priporočljivo“. — „Razprav o zdravstvu, negi zob, las, telesa sploh, primerni obleki i. t. d. le veliko izpod peresa naše doktorice!“ — „Le večkrat kaj takega! Prav tako potrebni kot zanimivi so ti članki!“ — „Posebno lahko umljivi so članki o zdravstvu“.

Glede člankov o gospodinjstvu. — „O gospodinjstvu je veliko premalo člankov“. — „Priporočati bi morali gospodinjске šole in preganjati predsodke o njih. Pisati o raznih panogah gospodinjstva kot v članku Žena čebelarica“. — V vsaki številki eno lastnost dobre gospodinjke! — „Tudi lasnosti dobre, vzorne matere!“ — „Članki iz gospodinjstva vseh panog bi bili potrebni, samo „preplonkati“ jih ne! Imamo malo literature itak te vrste in še za to, kar imamo, se našim dekletom zelo smili denar, da bi ga dale za koristno knjigo. Zabava, kinč, to vleče“. — „Prav je, da misli uredništvo na to, da izvoli večina deklet zakon in jih pri-

pravlia na to takorekoč notranje in zunanje". — „Zelo mi ugajajo članki o gospodinjstvu, zlasti stremenje, vzbujati v mladih dekliskih srcih ljubezen do kmetiškega stanu“. — „Izrecno o gospodinjstvu Vigredi menda ni treba pisati, ker opravljajo te delo Domoljub, Mladika, Ženski svet“. — „Vigred zanemarija vzgojo dobrih, praktičnih gospodinj. Zato se mi zdi list premalo praktičen“. — „Vsako dekle mora biti dobra gospodinja, če ne drugim, pa sama sebi. Zato več člankov o tem!“ — Anketa se je nagibala precej k tej zadnji misli.

Leposlovje. — „Treba bi bilo dolge povesti iz dekliskega življenja“. — „Pesmi, ki jih piše Skender, so nekatere lepe, druge pa neprimerne, zlasti tisto v 2. šte. dekleta obsojajo. Zeleti bi bilo, da pridejo v list pesmi izpod peres deklet samih. Saj jih je dosti“. (Op. ured. Deklet dosti, dobrih pesmi izpod njihovih peres pa precej manjka!) — „Pripovedni sestavki so premalo privlačni, prazni so. Pesmi prav ljubke“. — „Pripovedni sestavki so lepi, ker vedejo dekle v doslej vse premalo poznano življenje — v notranje življenje“. — „Nekatera mesta so preveč sanjava. Naša dekleta že itak prerade sanjajo z odprtimi očmi“. — „Pesemce so prav prijetne“. — „Želi se več povesti, novel i. t. d.“ — „Pesmi so premoderne“. — „Pesemce so prav lepe, zlasti Skender ugaja, ker res nekaj več pove kot zgolj fantazijo mladih sangvink“. — „Pesmi so nekatere prav ljubke, moderne so vse, a sedaj drugih ni; pripovednih spisov je malo, pa niso slabi“. — „Dosedaj je bil leposlovni del še nezadosten, deloma brez vrednosti“.

Pomenki od srca do srca. — „Pomenki zanimajo bolj izobrazena dekleta, preprostih ne“. — „Gospa Marja je pisala nekoliko nerazumljivo, pač pa ljubko in prisrčno. Selma pa piše bolj razumljivo, pa manj ljubeznivo“. — „V 1. šte. so mi bili pomenki prav zelo všeč, a zdi se mi, da smo se preobjedle samih sladkosti. Selma je bolj dostopna. Vendar ne rečem dvakrat, da si bomo sčasoma zopet zaželele tistega mehkega, v čemer se človek kar zaziblje v mehke sanje. Kajne, deklisko dušo je težko zadovoljiti“. — „Pomenki splošno ugajajo, menda najbolj“. — „Naša dekleta se zate-

čejo najprej, ko pride Vigred, h pomenkom. Tam najdejo nekaj, kar tako dobro vpliva nanje“. — „Pomenki so prisrčni“. — „Po mojem mnenju spada tako skrivnostno intimno razmotrivanje v spovednico, ne javno v dekliski list“. — „Moram priznati, da so ti razgovori morebiti edina pot za marsikatero dekle, ki išče razjasnitve skrivnosti življenja, a je toliko deklisko ponosna, da jo išče na lep način, v pismu gospej Marji, medtem ko zadošča drugi prosta, poulična, zakotna razjasnitev že skvarjene prijateljice. In če v tem oziru gospa pomaga le enemu dekletu iz materijalizma k idealizmu, (odgovori Alojji, Cvetni dragi in Beli meglici) stori večje dobro delo kot vsi drugi pisatelji in pisateljice Vigredi“. — „Na konkretna vprašanja ni bilo konkretnih odgovorov“. — „Zlasti ugajajo pomenki od srca do srca“.

Ročna dela. — „Najbolj rabljivo bi bilo belo vezenje in ažur kot uporaba za perilo“. — „Več kot polovici naročnic vzorci nič ne koristijo“. — „Vzorcev pri nas menda še nobena ni izrabila“. — „Poleg vzorcev za okrasna dela naj bi prinašala Vigred tudi navodila za praktična popravila“. — „Pohvalno se izražam o vzorcih za ročna dela. Ravno v tem tiči tista privlačna sila, ki bo še mnogo naročnic pridobila Vigredi“. — „Vzorci so na mestu“.

Dostavek uredništva. — Anketa je na novo dokazala staro resnico, da še bogovi ne ustrezajo vsem. Kako bo Vigred? Toda treba je pomisliti, da ta ali ona reč v listu, ki ne ugaja in ne koristi morda polovici, je pa zelo dobro došla drugi polovici. Primerjajte tako različne sodbe o „pomenkih“, o ročnih delih i. t. d.! Uredništvo se je dvignilo od ankete v bridkem spoznanju, da je res — „težko zadovoljiti deklisko dušo“. Pa ga je vendar pri celotnem pogledu na anketo obšla sladka zavest, da nemogoča ta zadovoljitev vendar ni. V tej tolažbi se je vsedlo zopet k pisalni mizi in si je reklo, da se bo še dalje pridno pehalo za napredek Vigredi in blagor Vigrednic. Ob enem pripominja, da še vedno rado sprejema želje, nasvete in izjave glede lista, ker še vedno ni tako zakrknilo svojega srca, da bi se ne dalo z njim govoriti. — Bog živi!

○○○○○○○

VPRAŠANJA IZ ŽIVLJENJA.

Kaj je treba vedeti o lilijah? — Največji učenjak ne more dovolj opisati, kako čudovito je božje stvarjenje na zemlji. Kakor v naravi, se to kaže tudi v cvetlicah, ki jih je skoraj brez števila vrst. Pred 145 leti je umrl na Francoskem največji učenjak tedanje dobe Karel Liné. Ta mož je vse cvetlice razvrstil po redovih, to se pravi, vsaki je določil, v katero vrsto spada in katere so si med seboj sorodne. Veliko cvetlic je natanko opisal, veliko šele na novo odkril. — Mi tu na Slovenskem nimamo pravega zanimanja za gojitev cvetlic. Ako bi

šli na Nemško, zlasti v Dresden, tam bi imeli priliko videti, kaj se pravi gojiti cvetlice. Saj imajo gori večje rastlinjake za cvetlice kot so naše cerkve. Sredi zime cveto v njih klinčki, šmarnice, hijacinte, tulpe, in tudi vsakovrstno sadno drevje. Pa prav prave pojme o velikopoteznem vrtnarstvu bi dobili šele, če bi potovali na Holandsko. Tam bi videli cela polja umetno negovanih cvetlic kakor pri nas krompir in žito. Tu njiva samih hijacint, tam samih aster, pa zopet samih lilij, in zraven nje tulp, glandijolov itd. Če bi naše deklice videle to izobilje

prekrasnega cvetja, pač bi ne nehale od začudenja vzklikati: „O Marička, kaj jih je!“

Za danes spregovorimo le o eni cvetlici, ki ne sme manjkati na nobenem vrtu, najmanj na dekliškem. Ta cvetka je bela lilija (*Lilium candidum*). Snežnobela lilija je kras vsakega vrtička. Prva je med vsemi cvetlicami. Kot simbol krstne nedolžnosti je kraljica vseh rož. Tudi sv. Cerkve ji daje v svojih svetih opravilih odlično mesto. Na dan sv. Antona Padovanskega je v navadi marsikje poseben blagoslov lilij. Vrši se zelo slovesno. Redno se ima opravljati z leviti in dijakon pri tem poje slovesni evangelij, kar se pri nobenem drugem blagoslovu cvetlic ne zgodi. Tu pri nas je ta blagoslov malo znan, ker naše lilije na Antonovo še ne cveto. Na Goriškem pa na blagoslov lilij zelo drže, saj so tam lilije sredi junija že v krasnem cvetu. — Toda naj odgovorim na nekatera vprašanja o lilijah!

Kako se negujejo? — Lilije ljubijo solčno lego in rahlo zemljo. Gnojiti jim jetreba s starim gnojem. Najboljši je hlevski gnoj, ki je ležal že eno leto na kupu. Ob suši jim moramo prilivati, toda ne z mrzlo vodo, temuč s postano. Ako pa ob deževnem vremenu zalijemo z gnojnico, so nam jako hvaležne, ker potem lepše rastejo in lepše cveto.

Pomnoževanje. — Ako lilije rastejo že več let na enem in istem prostoru, postane sčasoma zemlja zelo trda in pusta, da se male čebulice, ki so poleg velike čebule zrasle, ne morejo pravilno razvijati. Zato jih moramo na tri ali štiri leta presaditi v dobro zemljo, ki je na novo s starim gnojem pognojena. One čebulice, o katerih upamo, da bodo to leto cvelete, posadimo v eno skupino, one pa, ki so prav mlade in ne bodo cvelete, v posebno skupino. Presajati pa moramo lilije vedno v jeseni. Najboljši čas je od konca avgusta do sredine septembra. Če bi jih šele spomladi presadili, nam to leto ne bodo cvelete. Iz zemlje jih je treba jako previdno izkopati, da jih ne ranimo z orodjem. Ko so presajene na določeno mesto, jih je treba še dobro zaliti. — Pomnožujemo pa lilije lahko še na drug način. Vzemimo močno čebulo in videli bomo, da je vsaka čebula sestavljena iz samih majhnih delčkov (lusk). Te luske previdno drugo za drugo od čebule odtrgamo. Nato si pripravimo majhen, ne previsok zabojček, denemo vanj pol finega drobnega peska in pol jako fine rahle prsti in oboje dobro zmešamo. Plast bodi 5–6 cm debela. V tako pripravljeno zemljo posadimo one luske drugo poleg druge, dobro poškopimo, pokrijemo s steklom in postavimo na najbolj solčno mesto tako, da je zadnja stran nekoliko višja od sprednje, da se solčni žarki bolj naravnost upro v steklo. Vse to se mora vršiti proti koncu pomladi ali že poleti, ko je dosti toplo. Solčne dni moramo zabojček 2–3 krat na dan z mlačno vodo škropiti. Te luske naredijo pri opisanem negovanju na spodnjem

koncu korenine, poleg pa male čebulice. V jeseni odnesemo zabojček v toplo klet, da lilije ne zmrznejo, zalivati jih pa ne smemo, če niso zelo suhe. Spomladi jih presadimo na vrt na solčnem mestu v rahlo zemljo. Seveda te čebulice ne poženo kmalu cvetov. Šele v 4–5 letih se toliko okrepe, da cveto. Vendar se trud ž njimi izplača, ako ravnamo pravilno.

Sovražniki lilij. Pogosto se zgodi, da so listi lilij, ki rastejo ob deblu, na robih objedeni, dasi ne vidimo na njih nobenega škodljivca. Pazljivo ogledovanje listov na spodnji strani nam ga pokaže. Tam se držijo majhni črvički, v lastno blato zaviti. Prost jim je samo rilček, s katerim se drže listov. Ako takega črvička osnažimo, najdemo, da je razen rilčka ves rdeč. Ti črvički žro noč in dan, zato ni čudno, da nam od lilij kmalu ostanejo gola stebela, če požeruha pravočasno ne uničimo. Da pa lilija ni lepa, če nima listov, ve vsak. Toda tudi cveti niso tako lepo razviti, čeprav se jih škodljivec ne loti. Rastlina namreč z listi diha zrak vase in kar so človeku pljuča, to so liliji listi. — Torej, slovenske deklice, naj dobe lilije v vaših vrtovih najodličnejše mesto in poglavito skrb. Simbol vašega deklišstva so, ki naj vam nikoli ne usahne! — „Cvetkovič“.

Kdo uči otroke lagati? — Pomenkovalet se bomo o grdi navadi, ki se je razširila in razpasla tako med našo deco kot med odraslimi. Ako pogledamo naš otroški svet, se nam mora užalostiti duša; kako globoko je ukoreninjena lažnivost že v teh mladih bitjih. V nemalo slučajih leži krivda pri starših, ki iz nevednosti, lahkomišelnosti ali iz sebičnih namenov navajajo otroka k lažnivosti. O, ko bi vedeli, koliko zla store vsi, ki so sokrivi, da se je v otroškem srcu zamoril vsak čut resnicoljubnosti in da smatra otrok polagoma laž kot samo po sebi umevno stvar, gotovo bi prej stokrat premislili svoje besede, svoja dejanja, predno jih narekujejo otroku. Saj vemo, koliko prepirov, jeze, zaničevanja, nezaupanja, smrtne sovraštva in tudi gorja nastane vsled lažnivosti ene same osebe.

Poznala sem mladenko, ki se mi je bila s svojim vzornim življenjem zelo prikupila. Vse na njej je bilo jasen odsev čiste, nepokvarjene dekliške duše. Nekega dne pa pride k meni njena sorodnica Malka in mi pove o Zinki toliko slabega, kolikor zadošča, da je dekletova čast uničena in poteptana. Nisem sicer ovrгла svoje prejšnje sodbe, ki sem si jo bila ustvarila o Zinki, a vendar je padla senca nezaupanja do te deklice.

Vest o Zinkinih pogrehab se je širila po celi fari in našla povsod začudenje in preseñčenje; saj kdor je poznal tega dekleta, ga je spoštoval. Zinkini starši so pozvali sorodnico Malko k sebi in ta jim je končno priznala, da vse, kar je okoli pripovedovala o njihovi hčerki, ni resnica, da je vse grda laž, ki se je rodila v njeni glavi.

Čez nekaj dni pride Zinka k meni in mi vsa v solzah pripoveduje, koliko je pretrpela njena duša v teh dneh, ko je ona brezvestnica hotela ubogega dekleta z nesramno lažjo pred svetom popolnoma uničiti.

Podam nekaj vzgledov, ki kažejo, kako naučimo otroka lagati.

I. Ako sami lažemo. — „Milka“, pravi mati, „danes bom sicer doma, ako pride pa kdo k nam, reci, da me ni doma, da sem šla v trg po opravkih“. Začudeno pogleda Milka mater in vpraša: „Mama, ti mi vedno praviš, da ne smem lagati, da je laž greh!“ „Le mirna bodi, to je nekaj družega“. — Milka je vestno izvršila po naročilu in mislila v svoji glavi: „O, saj laž ni nič hudega, ne more biti posebno velik greh!“

Milka je hodila v šolo. Pa ni bila ravno vestna in pridna deklica in zgodilo se je nekega dne, da ni spisala domače naloge in zato jo tedaj ni šola nič posebno mikala. Iznajdljiva mamica prihiiti hčerki takoj na pomoč z nasvetom: „Veš, dekletce moje, danes ostaneš doma, jutri pa porečeš gospodični v šoli, da ti je bilo slabo“. „Smem tako, mati?“ „Gotovo, brez skrbi, draga moja“. — Milka zoblje rada rdeče, sladke črešnje, oče pa noče za to nič vedeti in kupiti hčerki sladkega sadja. Pa Milka kljub temu ne pogrēša sočnega sadu. Mati ji da skrivaj denar z naročilom: „Kupi si češenj, a očetu ne pravi o tem“.

Tako je lezla Milka po lestvi laži vedno

višje in čez nekaj mesecev je bila v tem poslu nad vse spretna.

Ob nedeljah je prihajala pozno zvečer domov. Pa kaj zato? Saj je povedala očetu in materi, da gre k prijateljci, da skupno delata ročno delo, ki je precej težavno in gre počasi od rok. In pridna je bila Milka v nedeljskih popoldnevih in večerih, nad vse pridna v kinu. Tam je bilo tako lepo; saj je videla vse, kar je požeželo njeno mlado srce. Pa v kinu je še bolj prijetno, ako se želodček posladka z dobrim pecivom. Kino in fini piškotki zahtevajo pa denarja. Nežno se je oklenila Milka matere in jo prosila, naj ji da nekaj denarja za pecivo, saj bo celo popoldne tako pridna pri ročnem delu. Kako bi mati ne izpolnila želje svoji marljivi hčerki! Seveda, oče ni smel o tem nič vedeti, to ji je zabičila in Milka jo je v tem vestno ubogala. Polagoma ji materini skrivni darovi niso več zadoščali — očetu pa je zmanjkoval denar iz denarnice; najprvo malo, potem vedno več. Osumili in obdolžili so domačo dekle. Dekla pa ni hotela težke obdolžitve mirno prenesti — tožila je.

Po dolgem preiskovanju so našli tatice — v hčerki Milki. Potrla je ta vest mater in zaslepljena nesrečnica se je vedno in vedno spraševala: „Da bi le vedela, kje se je naučila moja Milka lagati!“

Ni se zavedala uboga mati, da je hčerko učila sistematično lagati — ona sama. (Dalje).

Z. Vivodova.

OD SRCA DO SRCA. (POMENKI Z GOSPO SELMO.)

Vijolica. Za zadnjo številko Vigredi je došlo Tvoje pisemce prepozno; zato Ti odgovarjam šele v majski številki. Prav, da si se ojunčila in mi pišeš: čim več mojih dragih varovank okoli mene, tem ljubše mi je. — Ti, Ti! Uredniška molčečnost Ti je prav posebno všeč? Gotovo si pa poslala svoje pesniške proizvode? In meni nisi tega zaupala? Pod katerim imenom neki pesnikuješ? Ali si mi nalašč zastavila to uganko? — Zelo, zelo me veseli, da si tako vneta Orlica. Gotovo pa mora biti v Vašem krožku prav posebno lepo, ker tako krasno opisuješ življenje v njem: „Tu pa se mi vidi življenje v jasnejši luči, v svetlejši zarji, v sladkejši kupi. Tu pozabim na vse in uživam le sladkost življenja. Vesela sem, če sem v družbi svojih sosester in se prijazno pogovarjamo o naših vzorih. Saj smo enih misli, saj vse hrepnim po istih idealih.“ Veš, ne morem si misliti, da bi bilo v Tvojem srčcu le trohico grenkosti! Ali sem uganila? Bog Te živi!

Zvonček. Veš, da mi je delalo Tvoje pismo resne skrbi. Nisem si bila na jasnem, ali Ti smem odgovoriti ali ne, ker si tako naravnost povedala: „Jaz pa nisem Orlica“. „Kako pa pride ta v naš krog?“ sem mislila in čitala dalje Tvoje drobne vrstice. Toda šalo na stran!

Kar pripoveduješ, je vse prav žalostno: nobenega društva in vsi oni, ki bi lahko ustanovili društvo, mrtvi in mrzli. Verjamem prav rada, da si želiš družbe in da Ti je dolgčas, ker je ni. Ali si zelo oddaljena od svoje sestrične, pri kateri Te je zadnjič naša Vigred tako navdušila? Ali se ne bi mogla tam vpisati? — Še ljubše pa mi bo, ako mi prihodnjič čisto zaupno poveš, kdo si in kje, pa bi Ti morebiti jaz nasvetovala, kako bi pričela z dekliskim krožkem kar Ti sama, ker drugi nečejo. Ali imaš pogum? Le kmalu se ojunaci, dotlej pa iskreno pozdravljena!

Pelargonija. Torej tako rada imaš Vigred, da jo toliko časa prebiraš in znaš že na pamet. Prav je, da zahtevaš od nje tudi kaj prav posebnega zase. — Tvojega vprašanja se je doteknila v 4. štev. Vigredi že gđc. pisateljica v članku „Ljubimo ubožce!“, pa Ti prav rada tudi še jaz odgovorim. „Socialno“ imenujemo vse ono, kar zadeva družbo: delo v družbi, za bližnjega in na bližnjem. Gotovo si že slišala izrek: Vsi za enega — eden za vse. Tako bi bilo socialno delo v splošnem. Mi katoličani pa še prav posebno lahko razumemo to, ker nam je Kristus sam dal poleg velike zapovedi ljubezni božje tudi zapoved: „Ljubite svo-

jega bližnjega kakor samega sebe!“ Iz te zapovedi je razviden pomen pa tudi dolžnost socialnega dela za vsakega posameznika. In tudi za Tebe, draga! Ali mi hočeš o priliki poročati, kako si si uredila svoje delo po tem temeljnem načelu? — Vsa druga vprašanja, ki jih obetaš, prav z zanimanjem pričakujem. Posebno rada pa bi izvedela, zakaj Ti je tako zelo dolgčas. Kmalu se zopet oglasi!

Prisrčen smeh (bivši Tožen vzdih). Kar na lasten račun sem Ti zamenjala staro ime z novim, ki ga omenjaš v svojem pismu. To res ne gre, da bi Ti s pristnimi, srečnimi, lahko rečeno presrečnimi izlivi svojega mladega srca hodila okoli — z žalostnim imenom! Ali Ti je prav? — Neizrečno pa me veseli, da si tudi mene uvrstila med one, ki imajo delež na Tvojem izpreobrnjenju, četudi vem, da pripada meni le najskromnejši del. Prepričana sem namreč, da je izprememba Tvojega temperamenta povzročil nekdo drugi, mnogo vplivnejši in močnejši od mene — „On, ki edini uteši vsako hrepenenje“. Saj praviš sama tako. In Tvoj sklep „Pri Njem hočem vedno ostati . . .“ me v moji misli le še potrjuje. — Kako lep načrt si si napravila za svoj bodoči poklic! „Kako jih hočem ljubiti, te angelčke! Z mehko roko jim bom izgladila gubice, ki se včasih Bog ve iz kakšnih vzrokov začrtajo v čista čela; z blago, ljubeznivo besedo jim bom privabila angelski smehljaj na nedolžne ustnice. Sirotam bom nadomestovala ljubeco mamico — — In samo leto dni me še loči od poklica požrtvovanja in ljubezni do bližnjega!“ Ali moreš še dvomiti nad mojo pomočjo pri tem delu? Rada, tako iskreno rada Ti bom svetovala, pomagala, če bo treba! Toda z vso smelostjo računam, da boš zaradi bogastva svoje notranjosti uspela tudi sama pri tem delu. Vendar moje srce in moje naročje Ti je vedno odprto: Ti le samo pridi!

Solnčni žarek. O, vedela sem, da Solnčni žarek še pride, saj je po dolgi, dolgi zimi prisvetil tudi solnčni žarek na mojo pisalno mizo! In, ali mi verjameš, da sem Te pričakovala prav željno, prav kakor sneg v naravi? Pa mi je tudi res prinesel to, česar sem pričakovala. Zato Te ne mislim okregati, še manj zapoditi, ker tako lepo pripoveduješ, kako Ti je dobro. Saj to prav posebno rada slišim in druge tudi! „Da bi kaj novega povedala, ali kaj potožila, tega pa res ne morem. Pa si mislim: Ako druge tožijo ge. Selmi o svojih križih, dvomih in upih, zakaj ji ne bi jaz, ki tega ne znam, povedala, kako mi je dobro. Da, mamica, dobro mi je. Od vseh strani čuvajo nad menoj in skrbje zame: starši, bivše vzgojiteljice, prijateljice. Ko po sv. obhajilu prosim Jezusa milosti, moram res paziti, da ne izgrešim kakšnega dobrotnika ali prijatelja. Le molitvena knjižica me vzdrami pri „„prosim za prija-

telje in sovražnike““ in tedaj z iskreno ljubeznijo vzkliknem: „Sovražnike? Ljudi, ki bi mi želeli hudo, pa prav res ne poznam. Le eno te prosim, neskončna Dobrota: da bom vredna dobrot, ki jih uživam, da ne bom rušila lahko-miselno dobrih prijateljskih vezi in posebno, da ob zemskih dobrinah ne bom pozabila na te — na svoj zadnji namen“. Solnčni žarek, zavidam Te za Tvojo srečo! Prisij mi kmalu zopet!

Čolnič življenja. Tvoje drobno pisemce je klic po pomoči. Prav, da si prišla! Le ne bodi boječa! Moje srce je odprto prav posebno za one moje varovanke, ki trpe, trpe celo radi dobre stvari. Ako je Tvoja okolica taka: tako mrzla, neprijazna in nerazsodna, Ti nikakor ne smeš obupati! Vem in čuim, kako boli zaničevanje in zbadanje. Ako Ti more biti v tolažbo, Ti prav zaupno povem, da se je tudi meni tako godilo. Ko pa so videli, da vztrajam pri svojih nazorih, so umolknili in zdaj me puste pri miru. Stori tudi Ti tako! Ne daj se splašiti od nikogar, ker si moraš biti svesta, da si na pravi poti, da delaš prav in bodi uverjena, da se zaničevanje, ki ga moraš zdaj prenašati, gotovo izpremeni v spoštovanje, ki Ti ga zaradi Tvoje značajnosti ne bodo mogli odreči. — Tudi druga točka, ki govori o Tvoji prijateljici, je žalostna. Ali mi ne bi hotela pisati nekoliko več o nji? Potem Ti tudi morem lažje svetovati.

Lucija M. Torej go. Marjo si imela rajši, ker je imela bolj domače ime? In radovedna si, kakšno je moje celo ime: Anselma in sv. Anselm, cerkveni učenik je moj patron. Ako želiš še kaj več izvedeti o njem, poglej v „Življenje svetnikov“ okoli 20. aprila! — O, moja draga Lucija, Ti si pa res srečna! „Stara sem 18 let, pa se mi še ni nikoli kaj hudega pripetilo in mislim, da mi nobeden ne more kaj hudega storiti. Res je, da sem daleč na samoti, a ob nedeljah pa le moram v vas in v društvo. Toda mati me zmiraj uče, da naj se varujem, jaz pa ne vem pred kom“. Takole zaupno 18 letno dekle pa moram tudi jaz opomniti, da naj le lepo uboga svojo skrbno mater in naj se varuje. Pa boš zopet vprašala: česa? Slabe družine najprej. Tudi Ti na samoti nisi varna pred njo! Slabega čtiva, ki Ti tako lahko pride v roko in brezdelja! Vem, da je to pri Tebi, ko delaš ves teden, skoro nemogoče, toda previdnost je tudi tu dobra. Še zaradi ene točke bi Te spomnila, za katero pa najdes največ navodil v prelepem Finžgarjevem predavanju na jesenskem orliškem tečaju. Ako nisi bila sama navzoča, Ti bo morebiti katera izmed sester lahko povedala prav mnogo lepega. — Seveda pa sem Ti tudi jaz v tem oziru prav radevolje na razpolago in Ti odgovorim tudi na Tvoj pravi naslov če bo treba. Le oglasi se, kadar rabiš! Bog s Teboj!

SESTRE SESTRAM.

Sv. Peter pri Mariboru. V najhujšem mrazu se je ustanovil pri nas meseca januarja orliški krožek. To nas vse zelo veseli. Sedaj po zimi je bilo še več časa na razpolago, da se odstranijo težkoče, kakršne ima pač vsak začetek. Na gladkem ledu pa se tudi lažje razbijejo pikre besede naših neprijateljev! Imamo pa tudi dosti prijateljev in teh še upamo pridobiti več. Sestre prav navdušeno uporabljajo čas, ki jim je odmerjen za telovadbo, pevske vaje in sestanke.

Naš duhovni voditelj nam je poklonil pesem, ki Vam jo pošiljamo. Če bi bilo mogoče, bi nas veselilo, če bi ji odmerili kotichek v prihodnji številki „Vigredi“.

Pomlad je napovedala prihod, izginila sta sneg in mraz povsod, zato se mora zima preseliti, premagana, potrta vsa, oditi.

A predno se na sever preseli, še enkrat šibo mrzlo zavihti, hoteč uničiti, kar že je vzkliko, kar v solncu gorkem se je porodilo.

A rožic nežnih ne premaga mraz, zaupno zrejo solnčecu v obraz. In ta jih greje, boža, da cvetijo, oko človeku s cvetjem radostijo.

Kar rožam solnce, to je za mladost krščanska vzgoja, orlovska krepost. Zato ne strašimo se v delu znoja, ker vemo vsi, da zmage ni brez boja.

Četudi plašil nas bo hud vihar, odnehati, obupati nikdar! Saj vemo: — Bog je z nami dobrotljivi. — Pozdrav prijateljem Orlic — Bog živi!

Peršuhova.

Preska. Orliški krožek v Preski je priredil na praznik sv. Jožefa 19. marca malo akademijo s sledečim vsporedom: Najprvo so nastopile gojenke, ki so proizvajale tri proste vaje. Nato so telovadile mladenke z venčki. H koncu je

sledila priljubljena igra „Svoje glava Minka“. Večina igralk je nastopila prvič na odru, pa so prav pohvalno rešile svoje vloge. Vsa čast posebno onim sestram, ki so tako redno hodile ure daleč k vajam, dasi jih je tu pa tam oviralo slabo vreme in še mnogo drugih neprilik. S tem so pokazale, da jim je poleg domačega dela tudi mar duševna in telesna izobrazba. Tudi naše nove telovadkinje moramo pohvaliti. Prav ljubke so bile vaje gojenk. Pa tudi nastop mladenk je ugajal. — Občinstvo je pokazalo, da ljubi našo mlado organizacijo, saj je v obilnem številu napolnilo dvorano. Sestre, vztrajajmo pri našem začetnem delu! Videle smo, da nismo same. Bog živi!

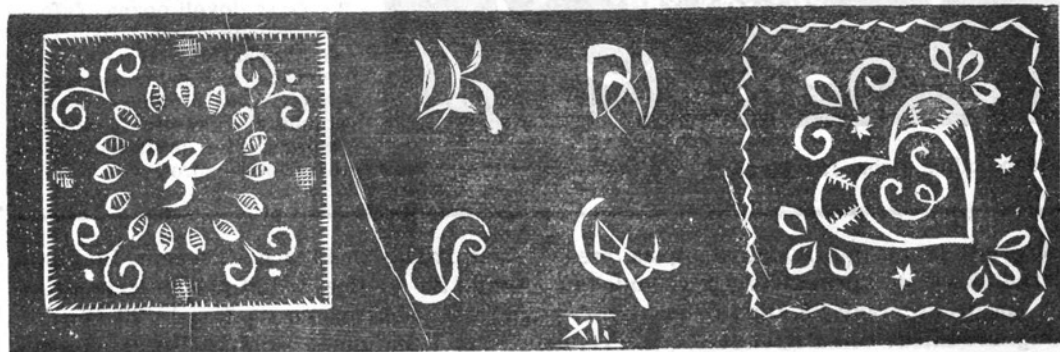
Jenkova.

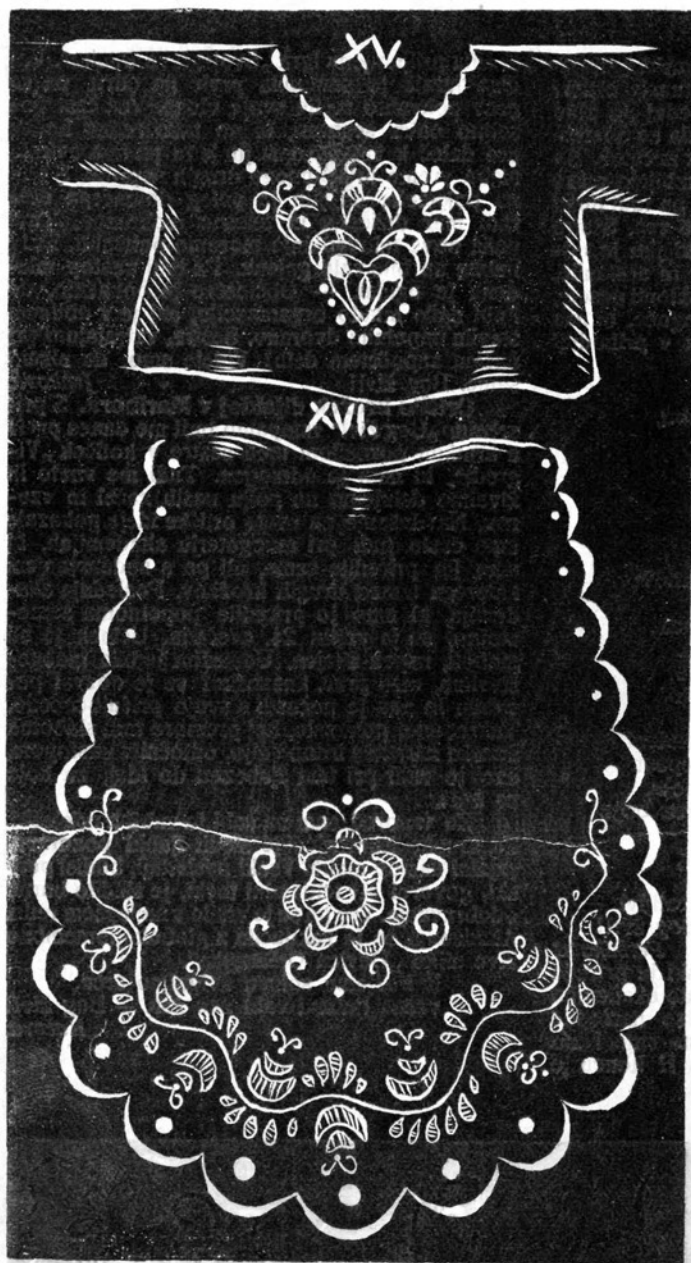
Orliški krožek dijakinj v Mariboru. S prišrčnim „Bog živi“ vstopamo tudi me danes prvič s kratkim poročilom med sestre v kotichek „Vigredi“, ki nam je odmerjen. Tudi me vneto in živahno delujemo na polju naših načel in vzorov. Navdušenje za svete orliške ideje pokazale smo često tudi pri mnogoterih akademijah, ki smo jih priredile same, ali pa s sodelovanjem katerega izmed drugih krožkov. Poslednja akademija, ki smo jo priredile popolnoma samostojno, se je vršila 24. svečana. Učinek je bil globok, uspeh sijajen. Udeležba je bila mnogoštevilna, celo preč. knezoškof se je odzval povabilu in nas je počastil s svojo pričujočnostjo. Takrat smo pokazale, kaj premore tudi slabotna ženska narava s trdno voljo, odločnim nastopom, ako jo vodi pri tem ljubezen do idej, za koje se bori.

Že vspored sam na sebi je vabil k udeležbi. Za krepko koračnico je sledil ljubki pozdravni rajalni nastop malih. Vsaki naslednji, bodisi pevski, govorni ali telovadni točki, je sledilo burno odobravanje. Vse pa se je vršilo v najlepšem redu. Akademija se je zaključila z globokopomembno živo sliko „Devica Orleanska“.

K božjemu solncu dvignimo srca, večne ljubavi vabi nas žar. — Bog živi!

Kacova.

ZA OČI IN ROKE.

Št. XV. Vzorec v narodnem slogu iz nageljčkov za srajce — angleški vbod.

Št. XVI. Bordura za predpasnike, bluze, prtiče i. t. d. v eni, dveh ali več barvah.

Današnji številki je priložen „Cenik Društvene nabavne zadruga“ v Ljubljani (Ljudski dom).

Navodila za prenašanje vzorcev na blago.

Nekatere rabijo vzorce za ročno delo kar v tej velikosti, kakršne prinaša Vigred, in jim jih ni treba šele naročiti, vendar ne vedo, kako bi jih prenesle na blago. Zato tu kratko navodilo: Vzemí polo prozornega papirja (oljnati ali tudi svileni papir), položi jo na risbo v Vigredi in preriši risbo prav natančno s svinčnikom ali še bolje s peresom. Nato položi prozorni papir s prerisanim vzorcem na blago, na katerem misliš potem delati, uredi ga natančno na pravo mesto, ki si ga lahko zaznamuješ že prej s tem, da napraviš majhen vbod z barvasto nitko. Pripni zdaj papir z vzorcem na blago z iglami in vstavi med papir in blago polo modrega kopirnega papirja, ki ga kupiš v papirni trgovini. Paziti pa moraš, da obrneš temnejšo stran kopirnega papirja proti blagu, ker sicer se ti napravi risba na papirju, ne na blagu. Zdaj pa preriši risbo iznova s svinčnikom, prav skrbno in počasi črto za črto. Ko si zgotovila, poglej še, če se dovolj pozna. Zato pa ne smeš privzdigniti risbe, ampak izmakni le kopirni papir, risba pa naj ostane pripeta do konca. Ako je treba še kaj dopolniti, vloží kopirni papir nazaj, popravi, kjer je treba, in na-

zadnje odpni risbo raz blago. — Za prihodnje vzorce prinesemo navodila sproti.

„Vigred“ izhaja po možnosti vsak mesec. List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu. Za članice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči vsaj 15 izvodov na en naslov, le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova. Tisk tiskarne Tiskovnega društva Kranj. 2374—24